

РОДОПСКО – РАКИТОВСКА ПРИКАЗКА

Автор: Свилен Топчиев,
сдружение „Суткя“, гр. Ракитово.

Тази приказка е започнала отдавна, много отдавна, когато боговете ходели по земята. В онези времена най-красивата планина била Родопа. Било топло, било зелено, било вечно лято. Имало тропическа гора, в която бродели мастодонти, по клоните на дърветата подскачали маймуни, чувал се рев на мечки, саблезъби тигри и лъвове. В ниското било савана. Там растяла висока трева, из която препускали трипръсти коне-хипариони и се надпреварвали антилопи. Било парченце от рая¹.

Сигурно затова точно тук се насочили погледите на двамата богове – Домузи, син на Енки първородния и Инана, дъщеря на Енлил, наследника на главния бог. Братът на Домузи, бог Ра, воювал с чичо си Енлил, искал той да наследи Земята². Заедно с боговете, започнали да воюват помежду си и хората. Каквото горе, такова и долу. А те, Домузи и Инана, се обичали. Устроили си гнезденце в Родопа, но скоро братът на Домузи, бог Ра, ги открил. Дошъл тук, устроил се на стан в ниското, искал да ги раздели. Но силна била любовта между Домузи и Инана. При един от споровете Ра не издържал и убил Домузи. Разчленил го и скрил частите. Помръкнало небето над Родопа и Инана разбрала, че нещо е станало. Хукнала влюбената богиня да събира късовете, за да възкреси любимия. Докато ги събирала, изсъхнала земята, дошла първата зима. Климатът се променил. Появили се четири сезона. Но Инана успяла. Нейният любим бог се родил отново. В чест на това ново раждане хората в Родопа запели:

*Ой, Коледо, мой Коледо,
роди ми се младо чедо,
младо чедо, млада бога,
млада бога Коледа³.*

Сменили се времената. Домузи и Инана, първите Ромео и Жулиета, били забравени. Но хората продължили да славят своя бог, който умирал и се раждал, а с него сякаш умираше и се възраждаше цялата природа. Останало само името на неговия връх Домузалан там, където умрял и пак се родил. Това кътче станало част от една Свещена земя, която по-късно била наречена Мантарица (Мант – терица), което означава точно това – Свещена земя, Земя на прорицатели.

Именно тук, в тази Свещена земя, се заселили траките-беси. Те били пазителите на вярата и на паметта. На тракийски „беса“ значи „вяра“⁴. На тях било предадено висшето знание за Живота и за Вселената. Тук, в горите и в пещерите на Родоп, те правели посвещения, разигравали мистерии. В песните на бесите от Родоп, от района на Чепинско и Разложко, се пее и се възхвалява Светата троица: **Вишна бога, Сива бога и Бела бога**⁵. Вишна бога, Всевишният, който е Чистият Дух и е извор на всичко. Индийците по подобие на траките-беси го нарекли Вишну. Сива бога, Богът Движение, който движи света. Същият този Домузи, когото гърците нарекли Дионис, а индийците – Шива. И Бела бога, Бог Отец, създателят на материалния свят, този, който донесъл светлина в материята. За някои той е Йехова, за други – Брахма. Както и да се менят имената, Светата троица си остава. Даже крайните атеисти я приемат точно такава, каквато е при бесите – висшите категории при марксизма са Дух, Движение и Материя.

В мистериите бесите жреци показвали Вселената. Орфей започнал да показва освен Вселената и пречиштането на душата. Той, който можел да прониква в трите свята: подземния, земния и небесния, видял процеса на просветлението. Хората носели безсмъртна душа, носели искрица Дух, замърсен от материални желания. Душата можела да се изчисти, да се върне в царството на Духа. Труден бил този път, но си заслужавало. По него тръгнали орфистите, после богомилите. Стъпките им отеквали все в това малко кътче земя – Свещената земя на Сива – Дионис.

И тръгнали към тази Свещена земя хората от целия древен свят, да се поклонят на Централното светилище в Родоп, да чуят прорицанията на беските жреци и Питията, да видят и да променят съдбата си. Тръгнал и младият Александър Македонски. Той тук научил, че ще покори и ще промени света. Тук, в Родопите, на Централното светилище на бесите, в мига, в който научил съдбата си, било поставено духовното начало на неговата империя. И понеже Римската империя се смята за нейна наследница, която пък е наследена от днешната Обединена Европа, сигурно може да се каже, че духовното начало, сърцето на Европа е тук, в Родопите, в Свещената земя на бесите! Тук вярата винаги е била по-силна от религията. Защото вярата е връзката с духовното, а религията е само маска, само дреха, само форма за показване. Мъдрите родапчани знаят, че хубавият кон и под скъсан чул си личи.

Вярата на бесите била пословична. Към тях се насочил апостол Павел, създателят на доктрината на християнството. Той стигнал през 52 г. до границата на беските земи, в селището Филипи (до днешните Драма, Кавала), където създавал християнска община. Там написал посланието към траките – филипци. Но бесите запазили вярата и традициите си. Вече се знае, че апостол Павел е създал и християнската община в Никополис ад Нестум (днешното селище Гърмен) – от другата страна на беските земи. Не успял лично да предаде християнството на бесите и поръчал в земите им винаги да има мисионери. Защото знаел, че ако бесите приемат християнството, всички траки ще го приемат. И не грешал. Но бесите приели християнството едва през 396 г. от епископ Никита Ремесиански. Римски възпитаник, епископията на когото се простирала от земите на даките до Северозападните Родопи, Никита бил истински отда-

ден на вярата. Той живял дълги години сред бесите, научил езика им и дори превел библията на бески. За тази Библия Бесика говори Йоан Златоуст като патриарх на Константинопол през 399 г. Тя навярно е четена в най-голямата от новопостроените трикорабни кръстокуполни базилики в Родопите – базиликата Николица край Ракитово.

Бесите повели война срещу арианите в защита на Светата троица: Бог Отец, Син и Светия Дух. Защото това била тяхната троица: Бела бога, Сива бога и Вишна бога. Но после, когато християнството укрепнало, в църквата било забранено да се споменава за Орфей и за бесите. В най-древните свещени земи в Европа, а може би и в света, бързо се появили десетки манастири и стотици църкви. Но думите „беси“ и „беса“ били забранени. За да не дръзне някой да ги спомене с добро, християнските свещеници нарекли християнските зли духове и демони „бесове“. И днес можем да чуем: „Бесовете да те вземат!“. Кой ще дръзне да се нарече бес и да се свърже със злите сили? Никой, който не желаел да бъде анатемосан. И бесите били забравени. Върху техните светилища построили храмове, техните вярвания за безсмъртната душа, за добродетелния живот като път за спасение на душата, са част от християнството. Вижданията на бесите за Вселената, представена чрез Вселенското яйце, сега се преоткриват от науката. За бесите въпросът, кое е първично – кокошката или яйцето, не съществувал. Първично е Вселенското яйце, от което се е появило всичко. От черупката са се появили Гея – Земята и Уран – Небето. От вътрешността се появил Бог Фанес – Светещият (Белият бог), който търците нарекли Протогон – Първородният⁶.

Бесите изчезнали, но чрез техния жрец – Родопееца Орфей и чрез светилищата, те предали знанията си на елините. Чрез орфиста Питагор и учениците му Платон и Аристотел орфизмът станал философия и духовност на Европа и на света.

Свещената земя на бесите е била убежище и на част от богомилите, безмилостно гонени от България. Особено значим е бил този процес в началото на 13 век, когато Деспот Алекси Слав, сестрин син на Калоян, се отцепва от България и създава автономната си област – държава Ахрида. В превод името значи „Планинария“. Именно тук, в Ахрида (Планинария), са бягали стотиците богомили, гонени от наследника на Калоян, племенника му Борил. В земята на бесите богомилите поне за известно време са били добре дошли.

Този дух на беси и богомили може да се намери в неканоничната фреска в църквата в квартал Чепино във Велинград. Там от хълма, където са светилищата на бесите, наднича Слънцето и огрява долу малък християнски храм. Отстрани е апостол Павел с меч, готов да пази вярата. Приживе не е приет от бесите, но днес е там на поста си.

Когато на път към Европа през Родопата минали турците, защитниците на Цепина сключили договор с тях. Както пише краеведът Стефан Захариев⁷, след деветмесечна обсада, видели, че вече са единственото свободно кътче от Шишманова България, цепенци излезли през тайните изходи и отишли при турския областен управител в Пловдив Лала Шахин паша. Те сключили договор да се предадат и да разрушат крепостите, но да запазят църквите и сами да определят свещениците си. Така в седемте селища от Чепинската котловина: Ра-

китово, Костандово, Дорково, Каменица, Лъджене, Баня и Корово (Драгиново) точно 500 години, от 1373 г. – падането на Цепина, до 1873 г. – освещаването на Ракитовската църква „Св. Неделя“ от митрополит Панарет от Българската екзархия, се служило на български, имало духовна автономия и свещениците от тези селища не били подчинени на гръцката патриаршия. Тази 5–вековна духовна автономия е уникална за България от този период. Това е проявление на духа на бесите, духа на Терра Бесика – Свещената земя на Сива–Дионис.

Терра Бесика – Земята на вярващите, била позната на Учителя Петър Дънов. Когато бил сложен край на обучителните събори в лозята на Търново, Учителят направил през 1920 г. сбирка на учениците си на Сините камъни край Сливен. Мястото не му се понравилось. Тогава дошъл през 1921 г. в местността Цигов чарк (Ачмите) край Ракитово. Там направил чешма. Забил тръба дълбоко в потока и извадил подземна вода. Била най-вкусната вода в района. Косачите на Цигов чарк пиели само от нея. Според символиката на Дънов, създаването на тази чешма било преломен момент. Щом потекла водата, значил да потече духът и да се започне честването на Божествената нова година през месец август. Следващите няколко години съборите на Братството били на връх Мусала, а от 1926 г. – на сегашното място край Седемте езера.

Днес приказката продължава. Към земята на бесите отново тръгват хора от България и света. Нещо ги тегли към връх Домузалан, към връх Сютка и Момин кладенец, към крепостта Цепина и светилищата на Пашино бърдо и Алков камък, към останките от базиликата Николица в Ракитово. Искат им се да се докоснат до тази свещена земя, да запяват песните на Родопя. Една древна традиция възкръсва чрез желанието на хората на духа да посетят най-древната свещена земя в Европа – Терра Бесика, Земята на бесите, Земята на вярващите.

Бележки:

1. Резултати от изследвания на българо-френска експедиция, проучвала Палеонтологичното находище край село Дорково от община Ракитово през периода 1985 – 1987 год. Установен е субтропичен климат през периода на късен плиоцен – около 4-5 милиона години пр. н. е.
2. По запазени и проучени шумерски летописи, отнасящи се за митологичния период на Земята.
3. По „Веда словена“ – най-стария епос на Родопите.
4. Думата „беса“, както и много други тракийски думи, са преведени от акад. Владимир Георгиев.
5. По „Веда словена“
6. **Свилен Топчиев**, „Сказание за бесите, Орфей и дионисиевото светилище“, Велинград, 2009.
7. **Стефан Захариев**, „Географико-историко-статистическо описание на Татар Пазарджишката кааза“, Виена, 1865 г.